

DE RECLAME



Bij aankoop
van een eigen
gemaakte
rookworst

500 gram
zuurkool
gratis

4
Tartaar
+

4 Procureur
lapjes
11.95

Onze dagreklames:

maandag, dinsdag en woensdag:

VERSE WORST (fijn of grof) 500 gram 4.95

GEHAKT (half-om-half + kruiden) 500 gram 4.95

donderdag, vrijdag en zaterdag:

SCHOUDERKARBONADE 500 gram 4.95

MALSE VARKENSLAPPEN 500 gram 4.95



Keurslager

P. VAN BURK

Raadhuisstraat 7 - Hengelo Gld.
Tel. 0575-461269

Friesche Stoeierij



G.W. Ebbers
Hazenhutweg 1b
Hengelo Gld.
Tel. 0575-467225

Heeft voor u vele faciliteiten, zoals

- * Pensionstalling, Weidegang
- * Verhuur van binnenbak en Buitenbak
- * Verhuur van pony's, paarden en Friesche paarden
- * Huifkarritten, en verhuur van kar en wagen
- * Rijlessen, ook met Friesche paarden en buitenritten
- * Voor de kinderen zijn er minipony's om op te rijden

Tevens kunt u voor de gezelligheid aankomen voor
o.a. een kopje koffie.

SCHOORSTEENVEEGBEDRIJF

„ZELHEM”

GERARD BRANDENBARG

Blekweg 11 - tel. 0314-622267
7021 JW Zelhem



KERKSTRAAT 6

Groente en fruit reclame:

ELSTAR nieuwe oogst
3 kilo 6.98

krop IJSBERGSLA 0.98

Rauwkost reclame:

SPITSKOOL SALADE
100 gram 0.98

HONOLULU SALADE
100 gram 0.98

STAMPPOT ANDIJVIE
500 gram 4.98

Tot ziens

Voor reparatie van uw
wasautomaat, koelkast of diepvries

BEL UIT DE WEERD

Zonnestraat 13, Hengelo (Gld.)
Tel. 0575-461806

Erkend rayonmonteur Candy Ned.
Candy voor Wassen Koelen Koken

Wordt het toch..... **EUGELINK**



ZONWERING
of ROLLUIKEN

3 JAAR
100% GARANTIE

Met zekerheid hebben wij
voor U de juiste oplossing.
Perfect op maat gemaakt in
de door U gewenste uitvoering.

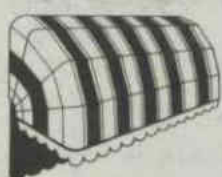
EUGELINK: - vakkundig advies
- snelle levering en montage
- meer dan 10 jaar ervaring
- PLV norm

EUGELINK

ZONWERING -
KUNSTSTOFTECHNIEK

Hofstraat 21 - Hengelo Gld.
Tel. 0575-461210 - Auto 06-53901412

EIGEN
MONTAGE/SERVICE



Open Huis



Dat
staat
je
goed

woensdag

17 september

om 10.00 uur en 14.00 uur bij

mode

Langelier

Kerkstraat 11 - 7255 CB Hengelo Gld.
Tel. 0575-461235

VOOR BUITENWERK

Herfst- en helder verven

Standverven aflak

Noblet

Gronden en aflakken uit één bus

Boonstoppel onderhoudsverven

High Solid verven

in 7000 kleuren

Dekkende kleurcopperant

Veel kleuren in voorraad

Transparant copperant

P.P.P. anti-roest verf

voor alle ijzerwerk

Op onze KLEUR MENG MACHINE kunnen wij
meer dan 7000 kleuren maken in hoogglans -
zijdeglans - muurverf - beitsverf en PU-lak

WIJ GEVEN U GRAAG ADVIES

REGELINK'S
schildersbedrijf

Raadhuisstraat 40 - Hengelo G. - Tel. 0575-461655



Mede dankzij de volgende sponsors werd het The Grolschbusters mogelijk gemaakt om de eerste CD op te nemen:

Stratenmakersbedrijf Wolsink Hengelo (G) 06 53318934
Autobedrijf Jos Herwers Hengelo (G) 0575 462244
Autobedrijf Jos Herwers Zutphen 0575 522522
Café "De Zwaan" Hengelo (G) 0575-462488
Stratenmakersbedrijf A. Bijenhof Steenderen

0575 461136
Supermarkt SUPER Scholten Hengelo (G) 0575 461793
Wissels Mechanisatie Hengelo (G) 0575 464360
Schoenreparatie E. van Til Zelhem 0314 622381
Architect A.V.B. Ing. G.D. Weustenenk Doetinchem
0314 332835

Onstenk Meubelen Hengelo (G) 0575-464560
AHC Staltechniek Hengelo (G) 0575 463431
Autobedrijf Wassink Hengelo (G) 0575 461262
Bouwmaatschappij Weustenenk Hengelo (G)
0575 464260

Café 't Hoekje Hengelo (G) 0575 461252
Arendsen Expert Hengelo (G) 0575 464261
Aannemersbedrijf Besselink & Reugenbrink Hengelo (G)
0575 462046

Fietsenmaker Slotboom Hengelo (G) 0575 467278
Sportcomplex "De Veldhoek" Hengelo (G) 0573 461061
Drogisterij Marianne Hengelo (G) 0575 462062
Harmsen IJzerwaren Hengelo (G) 0575 461220
Keurslager Peter van Burk Hengelo (G) 0575 461269
Hartelman Motoren Hengelo (G) 0575 461348
Vakfotografie Botvliet Zelhem 0314 621960
H.J.

De CD's zijn o.a. te koop bij:

Arendsen Expert, Hengelo (G)
Music House, Doetinchem
De Waaghals, Arnhem

FIESTA

Maisfeest bij
Bakkerij Kreunen

* Fiesta Maispuntjes

* Fiesta Nacho

Mexicaans kaasbroodje

* Fiesta Picante

een lekker pittig broodje

Voor de lekkerste
tussendoortjes naar

Bakkerij Kreunen

tel. 0575-461474

De zaak voor brood met
smaak.

P.S. In het weekend ook in
stokbrood, voor bij de
borrel.

HALFMAN B.V.

boomkwekerij

tuinaanleg

hoveniersbedrijf

Rondweg 2a - Hengelo Gld.
Tel. 0575-461424

HCI Bouwwinkel weekaanbiedingen

Speciekuip 65 l.

Gecombineerd spouwanker met 45° Uni-golf
en waterhol. Eenvoudig monteren van isolatie.

Buigen vld haak niet
meer nodig. Verzinkt,
div. lengtes, 100 st.
per doos, vanaf:

11,50

14,70

Steenbeitel

14,70

Voegspijker

7,95

27,35

Prijzen incl. BTW

Metseltroffel Superprof

BouwCenter HCI



Hengelo (Gld), Kruisbergweg 13, Telefoon (0575) 46 81 81.
Openingstijden showroom: ma. t/m vr. 8.30-17.30 uur, vrijdag koopavond 19.00-21.00 uur,
zaterdag 10.00-16.00 uur. Openingstijden bouwwinkel: ma. t/m vr. 7.30-17.30 uur, zaterdag 08.00-16.00 uur.

U W K E U S I S R U I M E R B I J H C I

Snitzels 100 gram 1.50

Gebraden Gehakt

100 gram 1.20

Rauwe ham 100 gram 2.50



SLAGERIJ

NIEUWENHUIS

Past. Thuisstraat 9
KEIJENBORG
Tel. 0575-461320

Te koop jonge hennen aan
de leg. Goossens, Voortse-
weg 6, Toldijk, tel. 461670.

Te koop ± 3 ha. snijmais.
G. B. J. Waenink, Elderink-
weg 9, Hengelo Gld.

VLAAI van
de week

FRAMBOOS-
BAVAROISE

weer zo'n bijzondere vlaai
bij de vlaaispecialist
van Hengelo.

Bakkerij Kreunen
tel. 0575-461474

TEGELHANDEL
SIMON DE BRUIN

Wand- &
Vloertegels
Sanitair



Lankhorsterstraat 12,
7255 LC Hengelo (Gld.)
Tel. 0575 - 464064

Brillen
waarmee je
gezien mag
worden



Höfker-Wissink
JUWELIER-OPTICIËN
Steenvaat 15 Hengelo Gld., Telefoon (0575) 46 13 14

BOSMAN
GROENSPECIALIST

Hoveniersbedrijf en kwekerij
tuinadvies
ontwerpen
aanleg
onderhoud
sierbeestering
kwekerij

Kervelseweg 23
7255 BE Hengelo Gld
Telefoon (0575) 46 26 19

Tapijt vuil?

Haal dan de
TAPINETTE
diepte reiniger

Huur slechts f 10,00 per dag,
verbluffend resultaat



Kerk- en andere diensten

ZONDAG 21 SEPTEMBER 1997 - Startersweekend

Remigiuskerk

10.00 uur ds. A. B. Elbert/ds. E. Nolius/past. Lammers
Startzondag Kindernevendienst

Goede Herder Kapel

10.15 uur ds. C. van Dorp Heilig Avondmaal

R.K. Kerk Hengelo Gld.

Zaterdag 20 september 19.00 uur } Startersweekend samen
Zondag 21 september 10.00 uur } met de Remigiuskerk
Dinsdag 23 september 19.00 uur Eucharistieviering

R.K. Kerk Keijenburg

R.K. Kerk Keijenburg: zaterdags om 17.00 uur Weekendviering;
zondags om 10.00 uur Hoogmis; woensdagsavonds 19.30 uur
Rozenhoedje bidden; vrijdagavonds 19.30 uur Eucharistieviering.
Huize Maria Postel: dinsdagmorgens om 9.30 uur H. Mis;
dagelijks Rozenhoedje bidden om 18.30 uur.

Weekenddienst doktoren

De weekenddiensten lopen van vrijdagmiddag 14.00 uur tot
maandagochtend 08.00 uur en is uitsluitend bedoeld voor spoed-
gevallen.

Op zaterdag- en zondagochtend wordt om 11.00 uur een vrij
spreekuur gehouden; U hoeft hiervoor dus niet te bellen!
Buiten het weekend spreekuur is het sterk aan te bevelen voor U
komt, eerst te bellen; de arts kan dan rekening houden met Uw
komst.

VRIJDAG 19 - ZONDAG 21 SEPTEMBER

Dr. Eyck, tel. 461277

Avond- en nachtdienst

De avonddienst loopt van 17.00 uur 's avonds tot de volgende
morgen 08.00 uur en is uitsluitend bedoeld voor spoedgevallen.
Maandag: dr. Eijkelkamp, Koldeweiweg 2, Keijenburg, tel. 462262
Dinsdag: dr. Koning, Kastanjelaan 1, Hengelo Gld, tel. 461266
Woensdag: dr. Klein Horsman, tel. 464550
Donderdag: dr. Eyck, Kastanjelaan 7, Hengelo Gld, tel. 461277

Apotheek Hengelo Gld, Spalstraat 28, tel. 0575-461010

Openingstijden: maandag t.e.m. vrijdag 8.00-12.30 uur en 13.30-
18.00 uur, za., zo., feestdagen 11.00-12.00 uur.

Spoed- en specialistenrecepten kunt u in het weekend, buiten de
openingstijden om 17.30 uur inleveren.

Diëtiste: iedere donderdag van 14.00-16.00 uur.

DIERENKLINIEK HENGEL-KEIJENBORG

A. R. J. van Ingen - H. J. Ormel - H. G. Salomons

Kampstraat 2 - 7255 XC Hengelo Gld. - tel. 0575-461420

Spoedgevallen: tel. 0575-461420

u wordt altijd doorverbonden naar de dienstdoende dierenarts.

Spreekuren gezelschapsdieren:

maandag t/m vrijdag 13.30-14.00 uur

maandag en donderdag 19.00-19.30 uur en op afspraak

Paardenspreekuur:

maandag 19.00-20.00 uur en op afspraak

Dierenapotheek:

maandag t/m vrijdag 08.30-17.00 uur

zaterdag 08.30-12.00 uur

Openstelling Politiebureau Hengelo Gld

Maandag t.e.m. vrijdag van 9.00 tot 12.00 uur.

Dag en nacht bereikbaar, tel. 0575-461230.

Alarmnummer brandweer, ambulance, politie

Telefoon 1-1-2

Hulpdienst

mevr. Rijkema, tel. 462439 en mevr. Lubbers, tel. 462766. In Keijen-
borg mevr. Hakvoort, tel. 462317 en mevr. van Aken, tel. 462627.

BEZOEK- EN OPPAS SERVICE VOOR OUDEREN (B.O.S.O.)

Hengelo: mevr. R. Rijkema, tel. 462439

Keijenburg: mevr. A. Hakvoort, tel. 462317

Informatie- en adviespunt voor Ouderen

Kastanjelaan 11, Hengelo Gld. Spreekuur elke maandag van
11.00 tot 13.00 uur. Telefoon tijdens deze uren: (0575) 462345.

Netwerk Thuiszorg Nederland

24 uur per dag bereikbaar, (lieft bellen tussen 09.00 en 12.00 uur).
Zr. J. A. van den Heuvel - regio Midden-IJssel - tel. 0575-516463.

ZorgGroep Oost-Gelderland

Kraamzorg, kruiswerk en gezinsverzorging. 24 uur per dag
bereikbaar via telefoonnummer 0900-8806 (22 ct/min)

Uitleen van verpleegartikelen en hulpmiddelen:

Thuiszorgwinkel Doetinchem, Amphionstraat 67, Doetinchem
Thuiszorgwinkel Zutphen, Laarstraat 15, Zutphen
Telefoon 06-8806 (20 ct/min)

- Maatschappelijk Werk voor de gemeente Hengelo (Gld):

Zutphenseweg 1c, Vorden, tel. 0575-552129

spreekuur maandag t/m vrijdag 08.30-09.30 uur

- Maatschappelijk Werk voor de gemeente Steenderen:

J. F. Oltmansstraat 7, Steenderen, tel. 0575-451659

spreekuur maandag t/m vrijdag 08.30-09.30 uur

- Maatschappelijk Werk Zelhem:

Stationsplein 12, Zelhem, tel. 0314-622151

spreekuur maandag t/m vrijdag 08.30-09.30 uur

Ned. Patiëntenver. (afd. Oude IJsselstreek)

Vereniging op chr. grondslag voor algemene belangenbehartiging
in de gezondheidszorg. Voor vragen, hulp of bemiddeling bij
problemen, bel (dagelijks van 19.00-20.00 uur) tel. 0313-421025,
0314-341275 of (maandag t.e.m. vrijdag) 0314-326796.

Vrijwillige Thuiszorg, tel. 0314-335000, dagelijks van 9.00-
10.00 uur en van 18.30-19.30 uur en 24 uur per dag bereikbaar
op nr. 06-52957677

op nr. 06-52957677

Verloskundigen:

Gemeente Hengelo Gld:

Maatschap mevr. Klein - mevr. Geugies - mevr. Peulers, tel.
0314-330589, b.g.g. Slingeland Ziekenhuis, tel. 0314-329160.

Gemeente Steenderen en Vorden:

mevr. Haggeman-Withaar, tel. 0575-441351

Pedicure

Y. Willemsen-Abbink, Toldijk, tel. 0575-451386

L. Evers-Jansen, tel. 0575-462515

H. Offenbergs-Rosegaar, Keijenburg, tel. 0575-463435

M. Lukassen, tel. 0575-461457 (maandagmorgen)

Ina Wuestman, Vierakker, tel. 0575-527246

Diëtiste

H. Zweerink-Stege, Bakermarksedijk 15, 7223 KJ Baak, tel.
0575-441809. Voor afspraken tussen 13.00 en 14.00 uur.

Diabetes Vereniging Nederland

Telefonische hulpdienst: 033-4725083

Kinder- en jeugdtelefoon Achterhoek

Tel. 0314-665000, dagelijks bereikbaar van 16.00-19.00 uur.

Openingstijden Bibliotheek Hengelo Gld.

dinsdag 15.00-17.00 uur en 18.30-20.30 uur

woensdag 10.00-12.00 uur en 15.00-17.00 uur

vrijdag 15.00-20.30 uur

Openingstijden VVV Hengelo Gld.

maandag t/m zaterdag 10.00-16.00 uur

Woningstichting "Thuis Best"

Spalstraat 41, Hengelo Gld., tel. 0575-461460
Geopend voor algemene zaken maandag t/m donderdag van
8.30 tot 12.00 uur. Voor klachten tel. 0575-461400, telefonisch
's morgens tussen 8.00-10.00 uur.



DRUKKERIJ WOLTERS

Regelinkstraat 16 - 7255 CC Hengelo Gld.
Tel. 0575-461455 - Fax 0575-463521

.....
Agentschap voor Steenderen en omgeving:

➔ **J. B. EPPINK** ◀

DORPSSTRAAT 37
7221 BN STEENDEREN
TEL. 0575-451862

FAMILIEDRUKWERK

- ☞ geboorte- en huwelijkskaarten
- ☞ jubileum- en gelegenheidskaarten

Op aanvraag kunt U de boeken van geboorte, huwelijk, jubileum of gelegenheid meenemen om thuis uw kaart uit te zoeken.

- ☞ visitekaarten
- ☞ rouwcirculaires, bidprentjes

HANDELSDRUKWERK

- ☞ rekeningen, briefpapier
- ☞ circulaires, folders, prijslijsten
- ☞ enveloppen, briefkaarten, sets
- ☞ kettingformulieren enz. enz.

Advertenties voor het weekblad "DE RECLAME" kunt u hier ook opgeven.

ATTENTIE ATTENTIE ATTENTIE

Voor DE RECLAME
dienen de advertentie's
donderdags vóór
11.00 uur in ons
bezit te zijn!!

(P.S. soms kan het voorkomen dat de krant al voor 11.00 uur vol is, dan is plaatsing onder voorbehoud!!!!!!)

Gelieve hiermee de nodige rekening te houden!!!!!!



DRUKKERIJ WOLTERS

**Gisteren
lachte
de wereld
me
nog toe.**



'Altijd gedacht dat reuma alleen ouderen treft? Ik weet nu wel beter. Je hele wereld wordt anders. Skiën, m'n sportclub en de disco kan ik definitief vergeten. Ook dat doet pijn. Ik ben niet zielig, want ik sla me er doorheen. Maar met geld kunt u mij en 400.000 andere reumapatiënten fantastisch helpen. Geld voor wetenschappelijk onderzoek en individuele hulp. Voor aangepaste vakanties en goede voorlichting.
Geef!'

Reuma raakt je.

Nationaal Reumafonds



Statenlaan 126, 2582 GW Den Haag.
Telefoon 070-350 32 31. Fax 070-354 95 19.
Bank 70 70 70 848.

Giro 324

Geen fietstas aan het stuur

Wie een tas aan het stuur hangt, stelt zijn leven in de waagschaal. Als de tas tegen het voorwiel slingert, moeten fietsers dikwijls halsbrekende toeren uithalen om overeind te blijven. Beter is om een echte fietstas aan te schaffen die voor- of achterop de fiets kan worden gemonteerd. Ze bestaan in vele soorten en maten en zijn vaak lichtgewicht.

Een stuurtas is ideaal om regenkleiding, een fototoestel of eten en drinken op te bergen. Tassen met een kaartleesvak bovenop zijn helemaal handig. Een belangrijke eigenschap is dat de fietstas waterdicht is. De kwalitatief betere fietstassen hebben zo min mogelijk naden, die aan de binnenkant goed zijn geseald.

Grootte

Een fietstas moet niet te ruim zijn, want dan gaat de lading schuiven of je komt in de verleiding om veel te veel spullen mee te nemen. Hoe zwaarder de tassen, hoe lastiger het fietsen. Voor de achtertassen is een inhoud van twintig liter per stuk genoeg, voor de voor- of stuurtassen is een inhoud van

tien liter het aanbevolen maximum. Natuurlijk is het belangrijk dat het gewicht evenwichtig over de fiets wordt verdeeld. Wie een tas gaat kopen, kan het beste zijn fiets meenemen om te controleren of de tassen de remonderdelen en de verlichting niet in de weg zitten.

Systeem tegen omvallen

De kans dat een fiets met een tas op het stuur omvalt, wordt een stuk kleiner met het balhoofdstel van Nexus. Dat is uitgerust met een roterende ring, die de voorvork vastzet als de fiets geparkeerd staat, de fiets valt dan niet zo gemakkelijk meer om.



Boodschappen doen op de fiets

Fietser kan veel doen aan zijn eigen veiligheid

Fietsters zijn kwetsbare deelnemers aan het verkeer. Maar zij kunnen veel aan hun eigen veiligheid doen, of ze nu op de fiets naar het werk gaan, boodschappen doen of naar school rijden.

Met helm op veilig naar school

Twee zinnen uit een ANP-bericht: Van alle kinderen die in het ziekenhuis na een verkeersongeval aan verwondingen worden geholpen, is 80 procent fietser. Van de ernstig gewonden (vooral schedel- en hersenletsel) is 60 procent fietser.



Veel beginnende fietsertjes dragen een helm bij het fietsen

Deze cijfers werden begin mei bekend gemaakt na een onderzoek van het Academisch Ziekenhuis Groningen. In dezelfde week maakte Veilig Verkeer Nederland de eerste gegevens bekend van een proef met fietshelmen. Aan ruim 120 schoolgaande kinderen tussen 10 en 12 jaar werd gevraagd om zestig dagen een helm op te zetten bij het fietsen. In een dagboek hielden de leerlingen hun bevindingen bij, deze waren zeer wisselend.

Proef

Bedo Lubbers van VVN, coördinator van de landelijke proef: 'Over één ding is iedereen het absoluut eens: fietsen met een helm is veiliger dan zonder. Maar ermee gaan rijden blijkt een ander verhaal. Zelfs ouders, overtuigd

van het nut van de helm, zeiden soms toch tegen hun kind dat ze het maar een raar gezicht vonden. Dat is natuurlijk vervelend. De kinderen zelf, die aan de proef hebben meegedaan, vonden de helm aanvankelijk iets bijzonders, maar toen na een paar weken de nieuwsgierigheid eraf was, vonden ze het al snel de gewoonte zaak van de wereld om de helm te dragen.'

En dat is precies wat de VVN met de proef voor had, van de fietshelm een 'gewoon ding' maken. 'De helm heeft geen stoer of flitsend imago. Doordat relatief veel beginnende fietsertjes een helm op moeten van hun ouders, voelt

de oudere jeugd zich er al snel te groot voor. Andersom werkt het beter. Als je de groep 10-12-jarigen zo ver krijgt om een helm op te zetten, doen de jongeren het bijna vanzelf óók', is de ervaring van Lubbers.

Wettelijke verplichting?

De proef, die eind april afliep, krijgt geen concreet vervolg. Via de politiek woordvoerder van de VVN wordt de overheid nog wel op de uitkomsten van de proef gewezen. Met Shimano, het bedrijf dat de helmen beschikbaar stelde, wordt overlegd hoe de fietshelm populairder gemaakt kan worden en wat geschikte momenten zijn om de helm onder de aandacht te brengen. Lubbers: 'Nee, een wettelijke verplichting zie ik er niet van komen, zeker niet zolang zelfs snorfietsters niet verplicht zijn om een helm te dragen, terwijl je die soms ook met 70 kilometer voorbij ziet racen.'

Ongeval

In één geval heeft de fietshelm al aangevoeld hoezeer de veiligheid ermee is gebaat. Lubbers: 'We hebben een helm terug gekregen die na een ongeval behoorlijk gedeukt was. Daarmee is de deelnemer aan de proef waarschijnlijk veel ellende bespaard gebleven.'

Een onderzoek afgelopen jaar onder ruim 1.400 slachtoffers van fietsongevallen leert dat het eigen gedrag (28 procent) en het gedrag van andere weggebruikers (27 procent) de belangrijkste oorzaken zijn van de ongelukken. Slechts 7 procent van de ongevallen is het gevolg van een mankement aan de fiets. Ook een slecht wegdek (14 procent) is vaak oorzaak van een fietsongeluk.



De dynamo-switch is met één druk op de knop te bedienen

Veiligheid

Ook op de fiets zit een ongeluk in een klein hoekje. Aan de andere kant: op een heel gemakkelijke manier kunnen fietsers de eigen veiligheid sterk vergroten. Bijvoorbeeld door geen tas aan het stuur te hangen of door het licht aan te doen, als de omstandigheden daarom vragen.

Verlichting

Uit het onderzoek van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) blijkt dat het gebruik van fietsverlichting een zwak punt is. Bijna de helft van de fietsers (45 procent) in Nederland blijkt bij schemer en duisternis helemaal geen verlichting te voeren. In het algemeen geldt dat oudere fietsers vaker verlichting voeren dan jon-

geren. Ditzelfde is het geval voor vrouwen ten opzichte van mannen.

Dynamo

Bij het onderzoek onder de slachtoffers bij fietsongevallen, gaf 30 procent van de respondenten aan dat hen met deugdelijke verlichting waarschijnlijk geen ongeluk zou zijn overkomen. Het kost kennelijk te veel moeite om de klassieke dynamo even tegen het voorwiel aan te drukken, of ze vonden het te zwaar trappen. Zulke problemen zijn echter niet meer van deze tijd. Shimano heeft een naafdynamo ontworpen (Inter-L), die krachtige verlichting geeft zonder gebruik van batterijen. Zelfs bij een lage snelheid, als de fietser net op gang komt, geeft de dynamo krachtig licht. De bediening is simpel, want met een schakelaar op het stuur kan de verlichting al rijdende in werking worden gesteld.

Amsterdamse koeriers en politie op de fiets

De fiets in het woon-werkverkeer is één, iets anders is dat sommige organisaties de fiets ook ontdekken als ideaal middel om werkzaamheden in druk stadsverkeer beter en sneller te kunnen uitvoeren.

Zoals in Amsterdam, waar sinds 1992 de Stichting WIA de Fietsdienst een koeriersdienst per fiets uitvoert en deze zomer ook het wijkteam van de politie in De Pijp op de fiets surveilleert.

Fiets koeriersdienst

Bij De Fietsdienst werken inmiddels bijna vijftig koeriers, van wie een aantal in een werkgelegenheidsproject voor langdurig werkzoekenden van de gemeente Amsterdam. De meeste koeriers rijden op 'gewone' mountain-

bikes maar er zijn ook enkele ligfietsen in gebruik. 'En sinds januari hebben we de beschikking over drie hybrides met Nexus onderdelen van Shimano. Voor Shimano testen we de onderdelen op onze fietsen. Omdat de fietsen volcontinu in gebruik zijn en het zwaar te verduren hebben in een stad vol drempels, tramrails en grachtenbruggen, zijn de koeriers ideale testrijders', vertelt Peter Dobbe, destijds een van de initiatiefnemers van De Fietsdienst.



Het politieteam op de fiets

bron: de Telegraaf

Politie te fiets

Ook de Amsterdamse politie is op de fiets gestapt. Stadsdeel De Pijp is moeilijk toegankelijk voor auto's. Deze zomer rijden zeven agenten op Bata-vus-fietsen. 'Op de fiets zijn we sneller ter plaatse. Vorig jaar behaalden we op de fiets ook goede resultaten in een actie tegen autokrakers', vertelt brigadier Marco Tel, de coördinator van Het Fietsteam. 'Groot voordeel is dat het contact met het publiek zeer

close is. We krijgen ook alleen maar positieve reacties. Inmiddels hebben andere wijkteams belangstelling getoond voor onze aanpak.'

Snel ter plaatse

De fietsen zijn afgemonteerd met de 7-speed versnellingsnaaf van Nexus, dit biedt een uitgebreid gamma aan versnellingen, waarmee de politie in feite alle 'terrein'-soorten en elke brug aankan.

Leasefiets is voordelig en gezond

De fiets neemt in het woon-werkverkeer een belangrijke plaats in. Steeds meer bedrijven stimuleren hun medewerkers om met de fiets naar het werk te komen. Hoe minder auto's op de weg, hoe minder files en parkeerproblemen, hoe beter de bedrijven bereikbaar blijven voor toeleveranciers en afnemers.

Fiets van de zaak

De Leasefiets, een project van BOVAG en De Lage Landen Translease dat dit voorjaar van start is gegaan, geeft 'de fiets van de zaak' een extra impuls. Vanaf half april kunnen bedrijven ook fietsen leasen bij de BOVAG-fietsenzaken, die vrijwel in elke gemeente aanwezig zijn. De kosten zijn volledig aftrekbaar van de belasting.

VINCENT ANKERSMIT
en
SANDRA MAANDAG

trouwen op donderdag 25 september 1997 om 10.00
uur in Huize Baak, Wichmondseweg 19 te Baak.

De kerkelijke inzegening vindt plaats om 11.00 uur
in de V.V.H.-kerk, Banninkstraat 9 te Hengelo Gld.

Gelegenheid tot feliciteren van 17.30 tot 19.00 uur
in Partycentrum "De IJsselhoeve" (zaal 1),
Eekstraat 15 te Doesburg.

Ons adres is:
Russerweg 4
7227 DD Toldijk

De viering van mijn 25-jarig jubileum
bij de Rabobank op 1 september jl. is
voor mij en mijn gezin een onvergetelij-
ke dag geworden.

Voor uw belangstelling, felicitaties en
geschenken in welke vorm dan ook aan
mij aangeboden zeg ik u hartelijk dank.

A.J. Hartelman



Mals Runder Braadstuk

500 gram **8.95**

Hamlappen **6.00**

500 gram
*Onze eigengemaakte rook-
worst, grof of fijn, is er weer!!*

14 dagen geldig

**P.S. complete
barbecue-service**

Slagerij Jan Stapelbroek

van eigen slacht naar toonbank
Hummeloseweg 3 - Hengelo Gld - Tel. 461258

HERFST-TOERRIT HAMOVE

Op zondag 21 september organiseert de Hamove een toerrit
voor motoren, de herfstrit. De rit gaat via de Achterhoek
naar Duitsland en is ± 200 km lang. Inschrijven kan men
van 9.30 tot 12.00 uur in de Hamove-molen aan het circuit
"De Varsselring", Varsselseweg 34 te Hengelo Gld. Op
zondag 21 september is de Hamove molen bereikbaar via
tel. 0575-467350.

Het inschrijfgeld bedraagt voor de rijder f 12,50 (incl.
herinnering) of f 10,00 (excl. herinnering). De passagier
betaalt f 2,50 (incl. herinnering) of kan gratis mee (excl.
herinnering).

Voor de toerclub met de meeste deelnemers/sters is een
beker beschikbaar gesteld. Voor meer informatie kan men
contact opnemen met G. Lijftogt, tel. 0575-441621 of na
18.00 uur via tel. 0575-463946.

DAMNIEUWS

Op de tweede clubavond werden de volgende wedstrijden
gespeeld voor de onderlinge competitie:

J. Luiten	- J. Vos	1-1
E. Hoebink	- B. Harkink	2-0
H. Vos	- H. Zonnenberg	2-0
D. Walgemoet	- G. Halfman	0-2
J. Heuvelink	- L. Koldenhof	2-0
G. Kreunen	- J. Schabbink	1-1
H. Groeneveld	- J. Wentink	2-0
A. de Greef	- G. Botterman	2-0
S. Hoebink	- E. Brummelman	1-1
B. Goorman	- H. Dijkman	0-2

Standen:

Groep A:	Groep B:
1. G. Halfman 2-4	1. A. de Greef 2-3
2. E. Hoebink 1-2	2. J. Heuvelink 1-2
H. Vos 1-2	

Groep C:	Groep D:
1. H. Groeneveld 2-3	1. H. Dijkman 1-2
2. A. Blom 1-2	2. S. Hoebink 1-1
H. Tekelenburg 1-2	E. Brummelman 1-1

Al uw **huisslachten** die in
eigen bedrijf plaatsvinden worden door
ons **vakkundig diepvriesklaar** gemaakt.

Dit alles naar uw wens.

**Inpakken en invriezen behoort ook
tot de mogelijkheden.**

Kwaliteitsslagerij
Nieuwenhuis-Kelderman
Past. Thuisstraat 9 - Keijenborg - tel. 461320



THUIS BEST

De aanvraag voor de huursubsidie voor
het tijdvak 1997/1998 dient vóór 1 oktober
1997 ingediend te worden. Na **1 oktober
1997** is het **niet** meer mogelijk een aan-
vraag in te dienen. Indien u in aanmerking
denkt te komen voor huursubsidie maakt
u dan een afspraak voor **26 september
1997!!**

Woningstichting Thuis Best
tel. 0575-461460



**WIJNBERGEN
BLOEMEN
VERKOOPKAS**

Heideplanten

diverse kleuren

5 stuks

9.95



Kerkstraat 6a - Hengelo Gld - Tel. 0575-461473
Ingang Kerkstraat en Raadhuisstraat

DE RECLAME

UITGAVE:

DRUKKERIJ WOLTERS

Regelinkstraat 16

Postbus 63, 7255 ZH Hengelo Gld

Telefoon 0575-461455, b.g.g. 462771

Telefax 0575-463521

Verschijnt dinsdags in:

Hengelo, Keijenborg, Velswijk (Zelhem),

Steenderen, Baak, Bronkhorst, Olburgen,

Rha, Toldijk, Wichmond-Vierakker

en omstreken

Voor **AUTORIJLES**

AAD LOONEN

Rozenhoflaan 29 - Hengelo Gld
telefoon 0575-461845

Wij lessen in Peugeot 306 turbo diesel.

GOULASH HACHEE- VLEES

500 gram

8.45

Elke 5e **ROLLADESCHIJF
GRATIS**

GEBR. KIPFILET

100 gram

2.30

P.S. de slagerskoopzegels kunt u
nog inleveren tot 1 oktober '97.



SLAGERIJ RATERINK

Raadhuisstraat 10
Hengelo (Gld.)
Tel. 0575-461301

CD-PRESENTATIE VAN THE GROLSCHBUSTERS IN CAFÉ DE ZWAAN

De eerste CD van The
Grolschbusters geheten "The
greatest (s)hits" is eindelijk uit.
Dit zal gevierd worden op vrij-
dag 19 september a.s. in café De
Zwaan in Hengelo Gld. De aan-
vang is ca. 21.00 uur. De CD is
opgenomen in de studio van
Dick Kemper (Vandenberg) in
Doetinchem en bevat 13 num-
mers met een speelduur van ca.
33 min. Op de CD staan twee
covers, de rest is eigen werk. De
soort muziek is na acht jaar
Grolschbusters nog steeds
hetzelfde; melodieuze punkrock
(jaren 70/80)!!!
Voor diegene die op de CD-
presentatie aanwezig is met de
grootste hanekam is een gratis
CD beschikbaar gesteld.

Foto:
Vakfotografie Botvliet Zelhem



MAISFEEST

Nu het zo langzamerhand weer tijd wordt om het mais van het land te gaan halen, haakt Bakkerij Kreunen hierop in met de Fiesta maisbroodjes. Bijzonder lekker en apart zijn de Fiesta Nacho (Mexicaans kaasbroodje), de Fiesta picante (een pittig Mexicaans maisbroodje). Wanneer men iets apart bij de borrel wil, dan zijn de stokbroodjes aan te bevelen. Deze zijn ook verkrijgbaar bij Bakkerij Kreunen.

PRESENTATIEMAGAZINE PAX 1997/1998

Donderdag 4 september is het presentatiemagazine Pax 1997/1998 verschenen. De selectiegroep, die een belangrijk aandeel heeft gehad in de totstandkoming van het magazine, heeft deze donderdagavond 4 september aan de verzamelde pers gepresenteerd.

Het is de eerste maal, dat Pax 1 zich op een dergelijke wijze presenteert. Het magazine draagt als toepasselijke ondertitel "10e jaar 1e klasse KNVB".

Er wordt in het magazine ruime aandacht besteed aan de selectie en de begeleiders. Maar ook de verdere inhoud is de moeite van het lezen waard. Zo heeft Guus Hiddink, als streekgenoot, een zeer persoonlijke bijdrage geleverd onder de veelzeggende titel "Pax: klein maar fijn". En voorzitter Henk van den Brink wijst er in zijn bijdrage op, dat Pax volop in beweging is en blijft.

Er zijn interviews met Ejo Elburg, jarenlang keeper bij Pax, over zijn ervaringen met de jeugdopleiding en met trainer Erik Weening en aanvoeder Erwin ten Kate over het komende seizoen. Ook de enthousiaste, meer dan 200 leden tellende supportersvereniging Pax komt aan het woord.

Duidelijk wordt ook, dat verenigingen als Pax de hulp van sponsors nodig hebben. Gelet op het aantal sponsors, die in het magazine worden vermeld, kan de conclusie getrokken worden, dat Pax leeft in Hengelo en omstreken. Dat blijkt ook uit het nog steeds groeiend aantal junioren en pupillen. 10 jaar 1e klasse een prestatie om trots op te zijn.

Wie interesse heeft in het presentatiemagazine 1997/1998 kan contact opnemen met Fred Ruiterman, tel. 0575-462546.

VERTREK DIRECTEUR ABN AMRO HENGELO

De heer T.G.M. Hermans neemt op 30 september a.s. afscheid, na 4 jaar als kantoordirecteur van het ABN AMRO kantoor te Hengelo Gld werkzaam te zijn geweest. De heer Hermans heeft een functie elders binnen de ABN AMRO Bank aanvaard. Tot zijn opvolger is benoemd de heer G. J. Simmelink, die tevens leiding geeft aan de ABN AMRO Bank te Zelhem.

JEUGDDAG REGIO OOST GELDERLAND

De vogelverenigingen van regio Oost Gelderland van de N.B.v.V. en A.N.B.v.V. organiseren een jeugddag op zaterdag 20 september in Borculo. Op deze jeugddag is er een beoordeling van de vogels door enkele keurmeesters en verder veel informatie over de vogels. Dus als er kinderen zijn, die van vogels houden en er meer over te weten willen komen, kom dan. Je hoeft geen lid te zijn van een vogelvereniging. Voor vervoer kan worden gezorgd. Deze jeugddag wordt gehouden in zaal Kerkemeijer te Borculo en begint om 9.30 uur. Voor informatie kan men contact opnemen met de vogelvereniging Exokan: Gert Janssen, tel. 462608.

KLEDING-AKTIE "GEEF MAX DE ZAK"

Jan Pastoors uit Gaanderen, de actieve coördinator van de Stichting Geef Max de Zak, die kleding inzamelt om o.a. reumapatiënten te laten genieten van een fijne vakantie, heeft een nieuw inzamel-adres gevonden. Jarenlang kon kleding gebracht en aangemeld worden bij Jan Tjink uit Hengelo Gld, maar per september dit jaar is hij hier door omstandigheden mee gestopt. In de persoon van mev. T. Eskes, Voortseweg 3 in Toldijk, tel. 0575-461589, heeft Jan Pastoors een nieuw adres gevonden voor de inzameling van goede gebruikte kleding.



SLAGERIJ NIEUWENHUIS TE KEIJENBORG GAAT OVER IN ANDERE HANDEN

De bekende slagerij Nieuwenhuis aan de Past. Thuisstraat 9 te Keijenborg krijgt een nieuwe eigenaar. Per 1 oktober 1997 heeft dhr. R. Kelderman het bedrijf overgenomen van de familie Nieuwenhuis, die omdat er geen opvolging was en gezondheidsredenen meespeelden, besloten hun bedrijf in andere handen te doen overgaan. De nieuwe eigenaar Richard Kelderman is geen onbekende van slagerij Nieuwenhuis. In het verleden heeft hij er al gewerkt en op dit moment bekleedt hij een functie bij de Rijkskeuringsdienst voor Vee en Vlees.

Richard Kelderman is geboren en getogen in Velswijk, maar zeer duidelijk gericht op Keijenborg, waar hij gewoond en gewerkt heeft. Zijn vrouw Jacqueline komt van geboorte uit Toldijk, maar op jonge leeftijd verhuisde zij naar Keijenborg. Thans woont het echtpaar Kelderman in Velswijk en hebben zij 2 kinderen. Samen zetten dhr. en mev. Kelderman de slagerij voort, daarin bijgestaan door een winkelmeisje, die aan de Slagersvakschool te Arnhem een opleiding volgt. Ook het echtpaar Nieuwenhuis zal hen behulpzaam zijn. Slagerij Nieuwenhuis voldoet aan de EEG-norm, hetgeen betekent, dat alles in eigen huis geslacht wordt en dat er huisslachtingen kunnen plaatsvinden. Slagerij Nieuwenhuis is nog een echt ambachtelijk bedrijf. Vanaf de inkoop van het vee tot en met het gereed produkt wordt alles in eigen bedrijf gedaan.

Om de overname van slagerij Nieuwenhuis bij het publiek bekend te maken, komt dhr. Kelderman binnenkort met speciale aanbiedingen.

OECUMENISCH STARTERSWEEKEND

Op zaterdag 20 en zondag 21 september is er oecumenisch startersweekend in Hengelo Gld. Op zaterdagavond wordt er een theatervoorstelling gegeven. Deze voorstelling heet "De Muur" en wordt gespeeld door jongerenwerkgroep "Basalt".

Wanneer jij het gevoel hebt tegen een muur aan te lopen of als je je achter een muur verschuilt die jezelf hebt opgetrokken, een muur van angst, onbegrip en apathie. Zullen er dan ook mensen zijn die deze muur durven te slopen met begrip, moed en openheid?

In "De Muur" wel, daar durven ze muren te slopen en dan zie je een nieuw vergezicht, nieuw perspectief met altijd verrassingen. "De Muur" geeft geen oplossingen voor problemen maar je zult er veel herkenningpunten vanuit het dagelijks leven in terug vinden.

Het is een theaterstuk vol met dans, spel, muziek en zang. Dus een voorstelling om te zien, te horen, te voelen en te beleven. Iedereen vanaf 15 jaar kan komen genieten voor maar f 2,50. De aanvang is zaterdagavond om 20.00 uur in "Ons Huis" aan de Beukenlaan te Hengelo Gld.

VOLLEYBALVERENIGING "DE VELDHOEK"

Wanneer men op een gezellige manier kennis wil maken met de volleybalsport, dan is men van harte welkom bij volleybalvereniging "De Veldhoek". Deze recreatieve vereniging heeft ± 40 leden en neemt regelmatig deel aan toernooien in o.a. Hengelo, Zelhem en Varsseveld. Ook doet men mee aan de recreantencompetitie van de NeVoBo, met 1 heren, 1 mixed en 4 damesteams. Men is welkom om eens op een dinsdagavond te komen kijken. Er wordt dan onder leiding van een officiële trainer van 20.00 tot 21.30 uur getraind in sportcomplex "De Veldhoek". Iedereen mag eerst 3 avonden geheel vrijblijvend meetrainen en een partijtje spelen alvorens men lid wordt.

Voor meer informatie kan men contact opnemen met Dini Menkhorst, tel. 0573-461281 of Bennie Hebbink, tel. 0575-467216.

WIM REINDSEN KONING VAN BEKVELD

Gelukkig was het weer op dit elfde buurtfeest goed en de opkomst was prima, zowel op vrijdag als op zaterdag. Vrijdagavond bracht toneelvereniging "De Noabers" het blijspel "zeg mag ik je man even lenen". De spelers wisten een volle zaal van begin tot eind te boeien. In de pauze was er een verloting met prachtige prijzen. De hoofdprijs, een prachtige stoel, ging naar mev. Meijerink en na afloop zorgde Dannie Jolink voor muzikale begeleiding en een karaoke. Ook was er veel belangstelling voor het spijkerbroek hangen. Het totaal was zeer afwisselend, voor jong en oud een aantrekkelijk programma.

Zaterdagmorgen werd in het bijzijn van de burgemeester en de beide wethouders het eerste schot gelost. Voor de jeugd tot 12 jaar was er een ballonwedstrijd en een optreden van de Tara boom boom band. Alle kinderen kregen een aardigheidje en een tractatie. Ook was er voor de kleine kinderen een grabbelton. 's Middags was er veel plezier op het luchtkussen. Bij de zeskamp streden 8 teams om de eer. Het was een grandioze happening, voor zowel de kijkers als de deelnemers, alleen jammer van een flinke plensbui halverwege. Zaterdagavond wist dansorkest "Liberty" de stemming er goed in te brengen. Er was er veel publiek, van jong tot oud. Bij de volksspelen vielen de volgende mensen in de prijzen:

Vogelschieten: romp (koning): Wim Reindsen
kop: Gerard Nieuwenhuis
l.vleugel: Gerard ten Have
r.vleugel: Henk Lubbers
staart: Gijs Kort
Jeugdvogelschieten: romp (koning): Geert Menkvel
kop: Arjan Meulenbrugge
l.vleugel: Simone Ruesink
r.vleugel: Robert Ruesink
staart: Simone Ruesink (loting)

Consumentenmand: Joke Aalderink

Raadspel: Toos te Slaa

Spijkerslaan (jr.): 1. Martijn Meenink

2. Rosaane te Slaa

3. Sander Hof

Spijkerslaan (sr.): 1. Henk Lubbers (Berendschotstr.)

2. Appie te Slaa

3. Jan Oldenhav

Vogelknuppelen: romp Alie Bretveld (loting)

kop: Alie Bretveld

l.vleugel: Renee Heijink

r.vleugel: Hilde Leussink

staart: Anja Stevens

Grote sjoelbak: 1. Berend Maalderink

2. Toos Maalderink

3. Riet Jansen

Ringsteken: 1. Albert Janssen

2. Ilse Berenpas

3. Gerrit Heijink

Zeskamp: 1. Diny en de jongens

2. Volleybalploeg

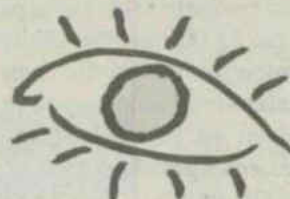
3. Steenderenseweg

Hout zagen: 1. A. te Slaa/H. Lubbers

2. H. Lubbers/B. Lijftogt

3. H. Rouwenhorst/G. ten Have

Geef 's voor diabetes, met het oog op de toekomst



Diabetes (suikerziekte) is geen onschuldige ziekte. Het kan leiden tot complicaties als oogaandoeningen, hart- en vaatziekten of problemen met de nieren. Wist u dat diabetes de belangrijkste oorzaak is van blindheid en slechtziendheid tussen 20ste en 74ste levensjaar in de westerse wereld?

Dankzij onderzoek komen we steeds meer te weten over diabetes. Onderzoek moet een oplossing brengen voor diabetes en bijkomende complicaties. Het Diabetes Fonds Nederland subsidieert veel diabetes-onderzoek. Geef het onderzoek dat extra zetje in de rug.



Giro 5766 - Bank 70.70.70.805

Diabetes Fonds Nederland, Amersfoort, Tel. 033 - 46 22 055

Er zijn 2.000.000 mensen met
een spijsverteringsziekte.



GIRO 2737

MAAG
LEVER
DARM
STICHTING

Maag Lever Darm Stichting, Postbus 430, 3430 AX Nieuwegein

Met uw hulp kunnen we een hoop doen.

Optocht in Neuenkirchen (Duitsland)

In het kader van het 750-jarig bestaan van Neuenkirchen (Duitsland), de partnergemeente van Hengelo Gld, werd op zondag 7 september een grote optocht gehouden. Hieraan namen het gemeentebestuur in de personen van burgemeester van Beeck Calkoen, wethouder van Petersen en gemeentesecretaris van Gijssel en enkele verenigingen uit Hengelo Gld deel. De deelnemende verenigingen waren de schutterij St. Jan, Kon. Harmonie Concordia, dansgroep

de Klepperklumpkes en Hamove. Na afloop van de optocht verzorgden de Klepperklumpkes en Concordia nog een optreden, waarbij ook het Hengelose Volkslied ten gehore werd gebracht. De deelname van de Hengelose groepen werd met groot enthousiasme door de plaatselijke bevolking ontvangen, waarbij vooral de mini-motoren van Hamove veel applaus kregen. Het was een grote happening.



Prominent in de optocht het wapen van Neuenkirchen.



Burgemeester van Beeck Calkoen en wethouder van Petersen hadden een ereplaats in de optocht.



Anouk te Brake, dochter van Hamove voorzitter Henk te Brake, draagt het wapen van Hengelo Gld, samen met een Duits jongetje. Zij gaan de schutterij St. Jan vooraf.



De Kon. Harmonie Concordia was in volle bezetting ook actief in de optocht, met tamboer-maitre Reinier Hilderink voorop.



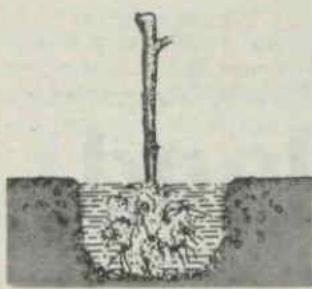
Hamove toonde wat zij zoal op motorgebied kan brengen. Aanwezig waren toermotoren, klassieke motoren, veteranomotoren, off-road motoren, weg-racer en mini-motoren.



Dansgroep de Klepperklumpkes reed ook in de optocht mee.

Herfst Tuin

De herfst: perfecte tijd om te planten



Goed planten

Wat u ook plant, hoofdzakelijk is dat het goed gebeurt. Diep genoeg en stevig genoeg. Belangrijk is dat u altijd een ruim plantgat maakt. Verbeter de grond door er royaal compost, mest en tuinturf doorheen te mengen. Zorg dat de grond in het plantgat niet droog is. En plant op de juiste diepte. Net zo diep als de plant bij de kweker of in de pot stond. Bij bomen en heesters kunt u dat meestal wel zien aan de kleurverandering op stam of takken. Boven de grond is er vaak groen te zien, eronder nooit. Druk na het planten de grond rond de wortels goed aan en geef flink water. Dan ontstaat er prima contact tussen grond en wortels en daar gaat het om.

Buitenverlichting: gezellig en veilig

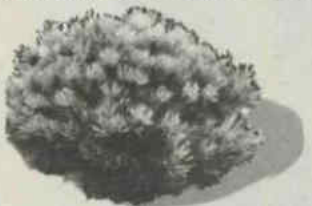
Verlichting in de tuin is een prima investering. Uw tuin wordt er niet alleen veel aantrekkelijker door, maar ook gebruiksvriendelijker én veiliger. Voor de gezelligheid is het heel leuk om met tuinfakkels te werken,



maar met elektrische tuinverlichting kunt u minstens zoveel sfeer maken en het is veel gemakkelijker. Er is tuinverlichting met afstandsbediening, met losse snoeren of op vaste punten, met 220 volt of heel veilig met 12 volt zwakstroom. De keus in systemen, ornamenten en mogelijkheden is bijna oneindig. Bewegingsmelders zorgen ervoor dat u ziet wie uw huis nadert. Dat is handig én veilig en het is nu een prima tijd om zo'n systeem aan te (laten) leggen.

Naaldbomen en coniferen

Naaldbomen en coniferen zijn bezig aan een 'come-back'. Er zijn namelijk allerlei sierlijke soorten verkrijgbaar, die je in grote en kleine tuinen en zelfs in potten kunt neerzetten. Van verschillende dennensoorten bestaan dwergvormen die langzaam groeien en uiteindelijk laag blijven. Een hele mooie is *Pinus strobus 'Radiata'* die een vrijwel perfect kogelronde vorm heeft. De lange



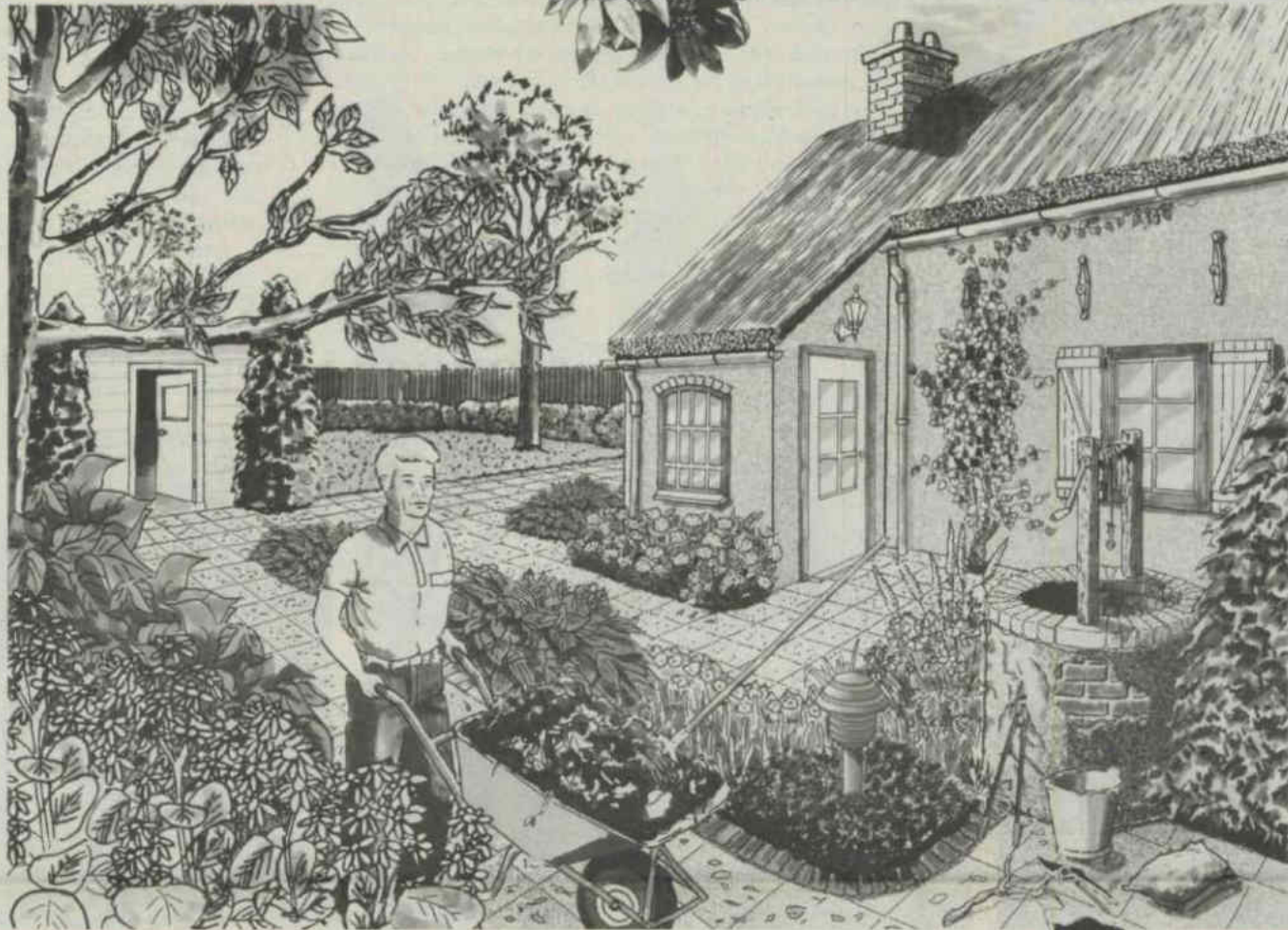
blauwgroene naalden zitten met vijf bij elkaar en gaan niet hangen. Al op jonge leeftijd draagt deze den prachtige kegels. Hij wordt ongeveer 1,5 m hoog. Nog kleiner blijft *Pinus mugo 'Mops'*.

Een dwergden in een pot geeft een prachtig effect op een terras of balkon, maar je kunt ook enkele potten bij elkaar zetten. Alle dennen doen het goed in normale tuin- of potgrond. Zorg bij een pot altijd voor een goede afvoer van overtollig regenwater!

TIP Vijver schoonhouden
Zorg dat er zo min mogelijk blad in de vijver waait. Bijvoorbeeld door een net over de vijver te spannen. Het is geen fraai gezicht, maar het helpt wel en voorkomt dat er een dikke laag bladeren op de vijverbodem kan gaan rotten. Wilt u toch liever geen net over uw vijver, informeer dan bij de vijverspecialist naar speciale apparatuur om de vijver schoon te houden.

De herfst is schitterend. Warme kleuren, verstilde nevels, rukkende stormwinden, onverwacht zwoele periodes en de rijp van de eerste nachtvorsten. Een ideaal seizoen om nieuwe plannen voor uw tuin te maken en om nieuwe planten in uw tuin te zetten. De oude tuinlieden wisten dat maar al te goed.

U hoeft niet te wachten tot het voorjaar. Integendeel: u kunt meteen beginnen! De planten gaan in de herfst gedeeltelijk in rust en laten zich dan goed verplanten. Ze kunnen de hele winter door lekker stevige wortels maken zodat ze volgend voorjaar al sterk uitlopen.



's Winters groeien planten niet?

Dat dacht u maar. Het grootste deel van de wintertijd is de grond niet bevroren. Dan ontwikkelen de wortels zich wel degelijk. Juist daarom is dit jaargetijde een uitstekend moment om te planten.

Heesters, bomen, vaste planten, kruiden, fruitboompjes, het maakt niet uit. Als het soorten zijn die gewoon het hele jaar bij ons in de tuin kunnen staan, is het prima.

Bemesting

Een plant kan alleen goed groeien als er voldoende voedingsstoffen in de grond zitten. Dat zijn heel belangrijke stoffen als stikstof, fosfor en kali (de zogenaamde NPK-meststoffen) en een hele reeks elementen waar planten weinig van nodig hebben, maar ze kunnen ook niet zonder. Voorbeelden zijn magnesium, mangaan, ijzer en koper. De planten halen al die voedingsstoffen via hun wortels uit de grond en maken daar hun takken, bladeren, bloemen en vruchten mee. U moet dus zorgen voor voldoende voedsel op de groeiplek. Geef daar-



om planten die u nu plant een goede bemesting in het plantgat en goede potgrond. In de herfst heeft de tuin fosfor en kali nodig. Voor het toedienen is het handig te weten hoeveel er hiervan al in uw tuin aanwezig is. Bij het tuincentrum zijn speciale grondmonster-tests te koop. Deze geven inzicht in wat uw grond nodig heeft. Stikstof stimuleert de groei wat juist in het voorjaar nodig is. De zuurgraad van de grond bepaalt hoeveel er opgenomen kan worden. Met kalk is deze te beïnvloeden. Kortom, als de R in de maand is heeft ook uw tuin extra vitamines nodig.

Het gazon

Een gazon moet kort geschoren en schoon de winter in. Maai door tot het gras niet meer groeit. Dat kan nog vrij laat in het jaar zijn, omdat gras doorgroeit bij temperaturen boven 6 °C. Maai het gras de laatste keer tot zo'n 3 à 4 cm hoogte en haal alle maaresten weg. Dat kan dan niet gaan rotten, vervilten en de grasmat verstikken. Verwijder voor die tijd ook regelmatig al het opwaaiende blad van bomen en heesters van het gazon. Ook dat verstikt anders het blad eronder.

TIP Dichtgeslagen grond
Doof de regen kan open grond 'dichtslaan'. Dan ontstaat er een soort harde bovenlaag die moeilijk lucht en water doorlaat en daar hebben planten een hekel aan. U kunt er op twee manieren iets aan doen: de bovenlaag regelmatig los schuffelen of tussen de planten een mulchlaag van compost of potgrond aanbrengen. Het eerste betekent extra werk, het tweede geeft juist minder werk (onkruid wordt verstikt) en de grond wordt door zo'n mulchlaag nog verzakt ook.

Najaars-snoei

Snoei nooit als het vriest. En als u snoeit, zorg dan dat de vorm van de planten zo natuurlijk mogelijk blijft. Coniferen kunt u in de herfst beter met rust laten.



Dat geldt ook voor de voorjaarsbloeiers, anders haalt u de nieuwe bloeitakken weg. Bloeiende heesters die in de zomer gebloeid hebben, kunt u nu snoeien. Ook uitgebloeide bloemstengels en afgestorven blad mogen van de vaste planten en van planten bij de vijver worden verwijderd. U twijfelt over wat wel of niet gesnoeid mag worden? Neem dan even contact op met een waker.

Border afstrooien

De vaste planten in de border hebben zich tijdens de groei omhooggedrukt. Ze staan op heuveltjes waar de wortels in zitten. Die zijn daardoor extra gevoelig voor vorst. De ruimtes tussen de planten moeten worden gevuld met potgrond of goede tuingrond. 'Afstrooien' noemt de vakman dat. Het is niet alleen beter voor de planten, het staat ook beter.

TIP Goed gereedschap betaalt zichzelf terug
Als basisuitrusting heeft u in ieder geval een spa of schop, een hark, een schop, een snoeischaar en een krabber nodig. Bezuinig daar niet op. Een goede kwaliteit tuingereedschap kan een leven lang meegaan en is dus nooit duur. Let ook op dat gereedschap met een steel bij uw lichaams lengte past. Dat werkt pas prettig! Voor advies kunt u terecht bij de vakman.

Oktober? Tuinmaand!

De actie 'Oktober? Tuinmaand!' is inmiddels een begrip in Nederland. Als u in oktober een hovenier in de arm neemt, wacht er een heel aantrekkelijk bollen-verrassingspakket op u met de prachtige lage *Tulpa tarda* die u in uw tuin kunt laten verwilderen. Voor meer informatie kunt u bellen met het Hoveniers Informatie Centrum tel. 030-6595550 tussen 8.30 en 12.30 uur.

TIP De hovenier kunt u inschakelen voor verschillende werkzaamheden, van het professioneel snoeien van uw hagen en bomen tot de totale herinrichting van uw tuin.

Rozen planten

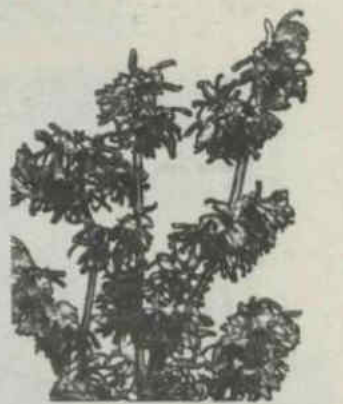
Bijna alle rozen zijn geënte planten. De kweker heeft het 'edele', bloeiende deel van de roos laten vastgroeien op een 'wild' worteldeel. De edele roos vormt zelf namelijk maar zwakke wortels en zou dan niet goed kunnen groeien. De plek waar wild en edel zijn samengegroeid heet de oculatieplek. Het is een



soort knobbel vlak boven de wortels. Die knobbel moet minimaal vijf cm onder de grond komen bij het planten, zodat die goed beschermd wordt. Houd er rekening mee dat de grond na het planten meestal wat inklinkt. Het najaar leest heel goed voor het treffen van voorbereidingen voor het volgende tuinseizoen. Het is nu bijvoorbeeld de tijd om u eens op uw gemak te oriënteren op praktische ornamenten in de tuin zoals een pergola of rozenboog. Met beide brengt u diepte in de tuin en een pergola begroeid met bloeiende klimplanten of een rozenboog vol met rijke kleurenpracht van (geurende) rozen geven uw tuin maanden lang extra sierwaarde.

Winterbloeiers

De meeste planten hebben voor de winter hun bloei gehad, maar er zijn er een paar die juist in de winterperiode bloeien. Van de vaste planten bijv. de bekende kerstroos (*Helleborus niger*) die in de pot gekweekt zelfs bloeiend in de tuin gezet kan worden als de plant aan de buitentemperatuur gewend is. Winterbloeende heesters zijn diverse *Erica*-soorten (winterbloeende heide), de beroemde toverhazelaars



(*Hamamelis mollis* zie afbeelding en *Hamamelis japonica* met heel veel cultivars die bloeien in tinten van geel tot warmrood). Heel mooi is de sneeuwbal (*Viburnum x bodnantense 'Dawn'*) met dieproze knoppen en lichtroze bloemen. *Viburnum fragrans* heeft rozewitte bloemen. Een sierkers (*Prunus subhirtella 'Autumnalis'*) bloeit met witte bloesem. Dan de beroemde winterjasmijn (*Jasminum nudiflorum*) met een weelde aan gele bloemen. Die kan als klimmer tegen een muur op het zuiden worden gezet of u kunt de takken prachtig ergens overheen laten hangen. Een juweeltje! Maar de absolute topper is misschien wel het meloenboompje, dat ook wel winterbloeiër wordt genoemd (*Chimonanthus praecox*). Deze plant heeft heerlijk geurende, gele, van binnen rode klokjesbloemen, maar vraagt een zeer beschutte plaats. In pot gekweekt kan de plant ook in het najaar worden geplant.